

İDAREHANE

İstanbul Ankara Caddesi
Telgraf: İstanbul YARIN
Telefon tesisatı yapılıyor

FİATİ

5

Kuruş

YARIN

« Arif Oruç » Beyin mes'uliyeti altında hergün çıkar

FİATİ

5

Kuruş

ABONE:

Dahil için seneliği 1400

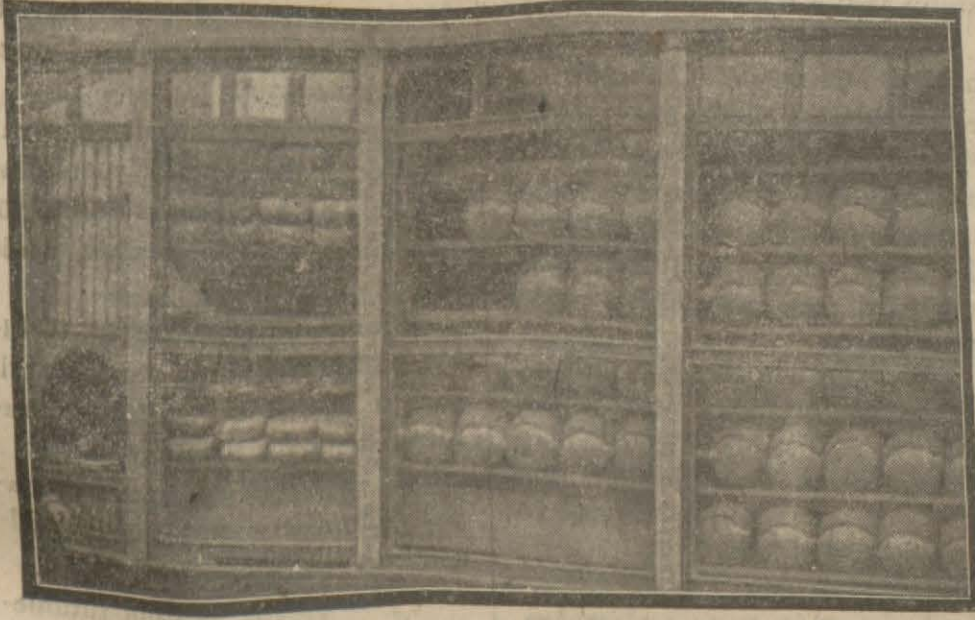
Hariç memleketlere 2700

İlan tarifeye tâbidir

Ekmek fiatları 60 para daha inebilir. Bu neden yapılamıyor!

Francala fiatları arttı. Ekmeğin (60) para düşecei söyleniyor

Ramazan gelir gelmez Francala fiatı yirmi para arttı. Bu işlerle meşgul olanlar yok mudur? Yazıktr bu halka!..

Bir türlü fiatları istikrar bulamayan ekmek işlerine ait iki resim

Dün [Şehremanetin] gaze-
telerde intişar eden bir tebliği
hayretleri mucip olmuştur.Francala fiatlarının (20) para
arttığını bildiren bu tebliğ üzerine
(Ekmek) ler için de endişeye
düşülmüş ve mes'ele sonderece
nazarı dikkati celbetmiştir.Dün en esaslı ve sıhhatli
malûmatı ekmek yapımcılardan
öğreneceğimizi bildiğimizi için
İstanbulun maruf ekmek yapı-
cıları nezdinde tetkikatta bu-
lunduk.Yapıcılar ekseriyetle ekmek
fiatlarının (40-60) para düşece-
ğini iddia etmektedirler.Aldığımız izahat şudur:
— Buğday çok geliyor un
fazla var fiatları düşük ... ekmek
Devamı 5 inci sahifede

İhsan B.

Hapisaneden nasıl çıktı
Cebelibereketteki çiflik mes'e-
sinin de mahkemeye gideceği
kuvvette söylenmektedir.Ankara, 3 (Hususi) — Evvelki
sabah saat 9 buçukta tahliye
olunan sabık Bahriye Vekili İhsan
Beyi refikası, ahçısı ve hizmetçisi
beraberlerine alıp Samanpazarı
tarikile evine götürdüler.Sabık Bahriye Vekili hapis-
nede bıyık bırakmış ve biraz daha
şişmanlamıştı. Hapisaneden ayrı-
lırken kendisini kapıya kadar
teşyi eden mahkûmlarla vedalaş-
mıştır. İhsan beyin yüzündeki
çizgiler ve saçındaki akalar ziya-
deleşmişti. Harekâtında bir bataat
ve atalet göze çarpıyordu. Yürür-
ken, etrafında - iki senedir gör-
mediği binalara, sokaklara uzun
uzadıya bakıyordu.Söylendiğine göre İhsan beyin
Cebelibereketteki çifliği de mün-
zaalı bir vaziyettedir. İhtilaf ve
münazaaya şahsi bazı sebepler
gösterilmektedir.Bu ihtilafın mahkemeye kadar
gideceği ilâve ediliyor.

YENİ TEFRIKAMIZ

İstanbul işgali

Mondros mütarekesinin ilk
günleri, İstanbul işgaline nasıl

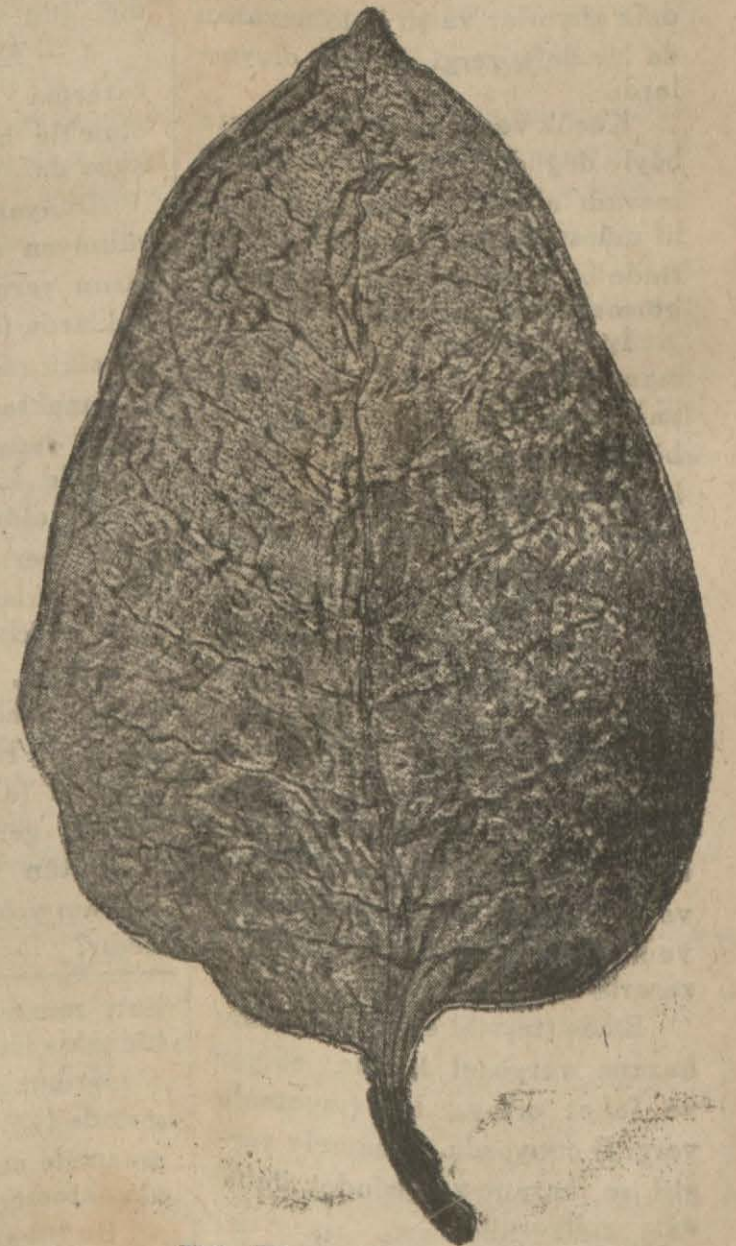
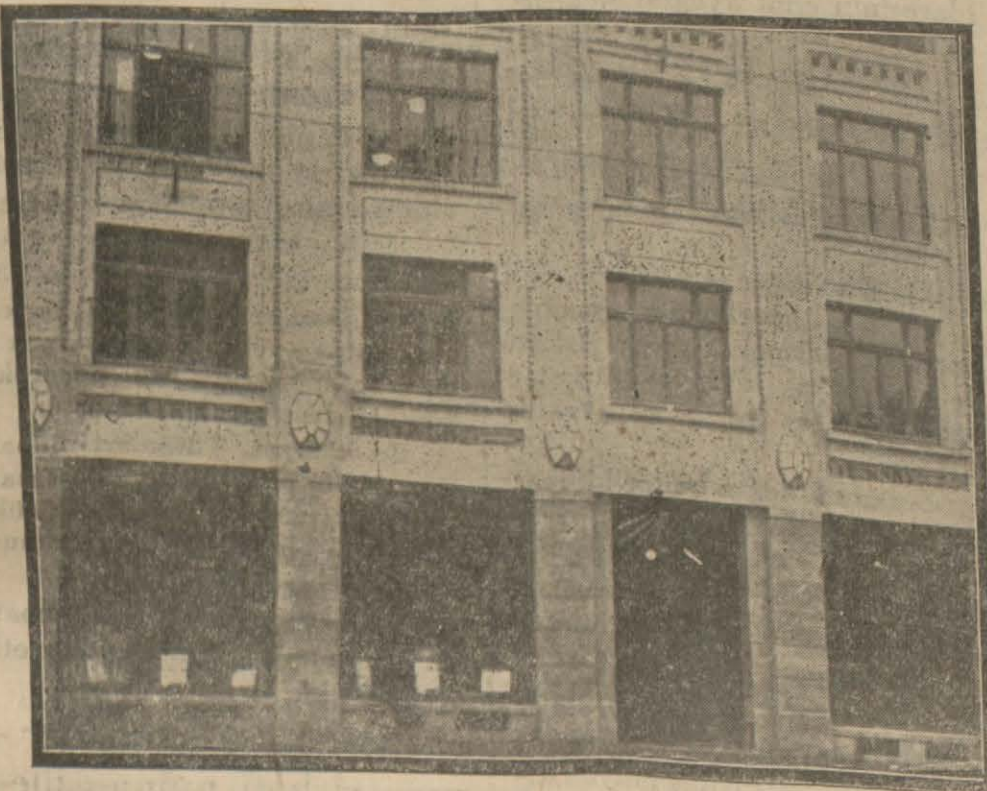
İstanbul işgalitrefikası muharriiri

karar verildi? kimler işgali bir
an evvel istiyorlardı. Hürriyet it-
lâf kulûhündeki içtima; işgal na-
sıl başladı. Şehit edilen Türk as-
kerleri Saray namına Seryaver
Kiraz Hamdi ve Peyamcı Ali Ke-
malin Haringtona götürdükleri
sadakat mektubu, vatanın mu-
kadderatı ile oynamak isteyen tü-
fenkci Yakubun herzeleri, İngil-
tere devletine sadakat yemini ne-
rede oldu?Balta limanındaki müzakereler
işgali iki saat evvel haber veren
Türk gencinin esrarengiz vazı-
yeti muhalifleri, bir çok yerlerde
alt üsteden bu genç nasıl tevkif
edildi ve Bekir ağadan nasıl firar
etti? Bunlar hep olmuş vekayiden
ibaret olup; o tarihlerde bilcümle
muhalif teşkilâtın esrar ve cüm-
lalarını tedkik ve takip ve cüm-
lesini akamete uğratmağa muvaf-
lak olan o tarihlerdeki İzmirin
müdafaai hukuk ve karakol
cemiyetlerinin istihbaratında bil-
cümle çalışan olan ihtiyat zabıtı
(Halit Cemal) B. tarafından
alınan notlarla tefrika halinde
neşre başlayacağız.Meraklı ve aynı zamanda he-
yecanlı bir surette muha-
lefetini esrar ve fecayitini ih-
tiva eden bu hatıratı bütün ka-
rilerimizin okumalarını tavsiye
ederiz.Bezirgân Kohen İnhisar müdirile
birlikte nihayet dün Ankaraya gitti!Bezirgan (Kohen) in İnhisar müdirile
Ankaraya gitmesi fevkalade nazarı dikkati celbetmeğe
layıktır. Alakadarlar bu sür'ati milli menafi
namına pek tehlikeli görmektedirlerEvvelki gün geç vakit Tütün
inhisar müdürü (Behçet) Bey, bir
telefon daveti üzerine evine git-
meğe vakit bulamamış, ve ekis-
presle Ankaraya müteveccihen
hareket etmiştir.Şurası şayanı dikkattir ki,
Behçet beyin bindiği ekispires
meşhur Bezirgân (Kohen) de
(Narkı) isminde diğer bir Bezirgân
ile beraber binmiş ve: (Ankaraya)
gitmiştir.Bu çok dikkati calip yeni hâ-
dise hakkında yaptığımız tetki-
kat neticesinde öğrendik ki,
Behçet Bey, bir kaç gün evvel
uzun uzadıya mevzui bahsettiği-
miz (bir milyon) küsur bin kilo-
luk (İzmir) tütününü satışı mes'e-
lesinde temasa gelmiş olduğu
Türk gurupları ile devam etmekte
olan müzakeratı birdenbire kat
ederek (Bezirgân Kohen) ve
refiki (Barkı) ile beraber (An-kara) ya hareket etmek üzere emir
almıştır.Alakadarlar, bu hâdiseyi
büyük bir istiğrap ve hayretle
karşılamlar, bilhassa Türk
grubile müzakere cereyan eder-
ken ani inkıtaa uğratılmasını
pek ziyade teessürlerle karşı-
lamışlardır.Dün kendisine müracaat
ettiğimiz bir tütün tüccarımız
bize bu mes'ele hakkında pek
dikkata şayan izahat vermiştir.
Bu tüccarın verdiği malûmat
şudur.— İnhisar idaresi, bu sene
(İzmir) mintakasında (1,400,000)
kilo tütün almıştır. Bu Tütünler
çok muktedir ve işten anlar Ekis-
perler marifetle ve zamanında
alındığı için bu sene İzmirin ye-
tiştirdiği en iyi tütünleri zurnadan
alan (İnhisar) idaresidir. Zürra'
Devamı 2 inci sahifedeyunanlılar tütünlerini islâh edi-
yor bizdede dolap çeviriyor!Yunan tütünlerinin islâhı için (Serez) de toplanan
tütüncülük içtimainın kararları bizim gözümüzü aç-
malıdır onlar tütünlerini islâh ederlerken Bezirgân
Kohen şirketi de Türk tütünlerini gözden düşürmek
için sahtekârlıklar yapıyor. Bu ne hal?Serezde Yunan
tütün şirketleri mu-
rahaslarının şayanı
dikkat kararlarını bir
ibret olmak üzere aşı-
ğıya kaydediyoruz:Geçen 1930 k.
sanisinin on ikisinde
Serezde çifçi şirket-
leri ittihadında (50)
tütün şirketi muha-
hasının iştirakile bir
içtima vaku bul-
muştur.Bu içtimada tütün
buhranının esbabı
müzakere edilerek
bu derde bir çare
bulunması düşünül-
müştür. Bütün mu-
rahasların bu mü-
zakerenin netice-
sinde birinci kana-
atleri, bu güne ka-
dar tütün mes'e-
sinin hiçbir suretle
ve hiçbir ciddiyetle
telâkki edilmemiş
olmasıdır.Halbuki komşu
hükûmetler, tütün-
leri üzerine çok
ehemmiyetli kararlar alarak tat-
bik etmeye çalışmaktadırlar.Bilhassa tütün mahsulünü güm-
rük rüsumü ile himaye etmekte-
dirler. Tütün ekilecek manatiki
ayırımlar bu hususta hiyle

Bir Tütün yaprağı

yapanlar ve kanunların işaret et-
tiği nokatın haricinde memleket
tütüncülüğüne zarar verecek ge-
kilde tütün işliyenlere karşı ted-
birler almışlardır.

Devamı 2 inci sahifede

Elektrik şirketi halka imzalattığı
mukavelelerle duvarları yıkıyor!Elektrik şirketi ile mukavele yaparken çok dikkatli
davranınız: Şirketin mukavelesinin arka tarafındaki
madde şirkete duvarları yıkmak selâhiyetini veriyor!

Elektrik şirketi binası

Son günlerde Elektrik şirketi
hakkında birçok şikâyetler vaki
olmaktadır. Şirketin belediye
nizamlarına mugayir olarak yapı-
tış yolsuzluklar cidden taham-
mül edilemeyecek bir hale gel-
miştir.1 — Elektrik şirketi zavallı
cahil halka bir mukavele imza
ettirmekte, sonra da bu muka-
veleden istifade etmeğe kalkı-
şarak, önüne gelen evin duvar-
larını yıkmağa deam etmektedir.
Devamı 2 inci sahifede

GÜNLÜK MAHALE

SANAYİ ERBABININ
FERYADI !

Muhtelif sanayi gubesi mümessilleri evvelki gün sanayi birliğinde çok mühim bir içtima aksetttiler. Bu toplanmada milli sanayin geçirmekte olduğu müşkülât görüşülmüştür.

Müzakere ve temenniler neticesi dünkü nushamızda tafsilâtı ile yazılmıştı.

Dünkü toplanışta görüşülen esaslar en ziyade (muamele) vergisi üzerinde tekâsüf ediyordu.

Filhakika sanayi mümessillerinin şikâyetleri pek ziyade çık-kati celbedecek mahiyette idi.

Sanayi mümessilleri, (teşviki sanayi) kanunu mucibince kendilerinden kazanç vergisi alınmadığı halde bütün muameleleri üzerinden yüzde altı (muamele vergisi) alınmasının Türk milli sanayini ezmekte olduğunu iddia ediyorlardı. İddialarını esası kuvvetli idi.

Çünkü: Umumi harpten sonra birçok memleketlerde ihdasedilen muamele vergisi, Türkiye'de (1 Haziran 1927) tarihli kanunla tatbik edildi. Başka memleketlerde satış ve muamele bedeli üzerinden her satış yapıldıkça alınıyordu. Bizde ise, dahildeki tedavül miktarının asgarisi hesabedilmiş, memlekete giren çıkan eşya ile dahildeki (sınai) müesseselerin (imal kıymeti) üzerinden bir defada yüzde: (16) alınıyordu. Bir Fabrika, bir sına-athane ister kazansın, isterse zarar etsin yine ve mutlak vergi vermekle mükellef tutuluyordu.

Diğer taraftan (imal kıymeti) mes'lesi de ayrıca sanayi erbabı zararına bir şeydi: Çünkü:

Türkiye dahilinde (muahharik kuvvetli) yani makinelerle işlenen bütün müesseselerde yapılan mevadin (kıymetleri) üzerinden yüzde altı alınıyordu.

Bu şüphesiz büyük fabrikalar dan ziyade küçük ve orta sanayi ediyor, bitiriyordu.

Şöyle ki: Büyük fabrikalar - Eğer varsa - iptidai mevadi bir defa alıyorlar ve şu hale nazaran da bir defa vergi vermiş oluyorlardı.

Küçük ve orta tezgâhlar hiçte böyle değildi. Bunlar her iptidai mevadi alırken o mevad muhtelif müesseselerden geçiyor ve hep sinde birer defa muamele vergisi görmeğe mecbur oluyordu.

İşte bu vaziyette Türk dahili mamulâtının hariçten gelen eşyaya rekabet etmesi imkânı da böylece kendi ellerimiz ve kendi kanunlarımızla ortadan kaldırılmış oluyordu. Zira: bizde büyük sanayi inkişaf edinceye kadar vaziyeti gözetmek çok lâzımdı.

Diğer taraftan, muamele ve kazanç vergileriyle yeni gümrük tarifesi arasında da birbirinin zıddına şeyler göze çıkmaktadır.

Sanayi mümessillerinin iddia ettikleri gibi, muamele vergisi, teşviki sanayi kanununun mana ve mahiyetini hiçe indirmekte, ve belki de sanayi eshabını daha zararlı çıkarmaktadır.

Bizde (teşviki sanayi) kanunu kazanç vergisini istisna ediyor ve fakat ortaya bir (muamele vergisi) çıkıyordu. Muamele vergisi ise (kazanç vergisinden daha ağır geliyordu.

Zaten bunun, sanayi mümessilleri de söylemekte ve kazanç vergisi vermiye hazır olduklarını anlatmaktadırlar.

Görülüyor ki burada hükümete düşen kat'i bir vazife vardır: Ya, kazanç vergisini teşmil ederek (Teşviki sanayi) kanununu yeniden tadil etmek, ya-

Ecnebi matbuat hulasaları ve telgraflar

Avustralyada

İktisadi buhran

Sidney 3 (A.A.)

Başvekil M. Scullin gazete muhabirlerinden birine vakı olan beyanatında Avusturalya hükümeti müttehidesinde iktisadi ve mali vaziyetin ciddi bir şekil almış olduğunu, bununla beraber telâş ve korkuyu davet edecek en ufak bir sebep bile mevcut olmadığını söylemiştir. M. Scullin şimdiki müşkül vaziyetin yün fiyatlarında görülen tenezzülden ve kömür ihracatına arız olan durgunluktan ileri geldiğini kaydetmiştir. Başvekil Avustralyanın istikbaline ve inkişaf kabiliyetine büyük bir itimadı olduğunu ilâve etmiş ve hükümetin sanayi müstakir bir halde bulundurmağa matuf tekliflere müzaheret edeceğini vadeylemiştir.

Fransa başvekili

Reisicümhura izahat verdi

Paris 2 (A.A.)

M. Tardieu, reisicümhur M. Doumergue'e Londra konferansı müzakeratı hakkında malûmat ve izahat vermiştir. M. Tardieu birçok nazırlarla ve aralarında M. Blum de bulunan bir takım parlamento âzasile görüşmüştür.

Mr Brand, Londra Salı günü M. Tardieu de Çarşamba günü dönecektir.

M. Tardieu, içtimai sigortalar hakkındaki istizahlarda hazır bulunmak üzere Cuma günü tekrar Parise gelecektir.

Madrid darülfünununda derslere başlanıyor

Madrid, 2. - (A.A.)

Madrid darülfünun dersleri yarın ve Barcelona darülfünunun dersleri de Salı günü başlayacaktır.

Diktatör

Sulhu sükün istiyor

Paris. 2 - (A.A.)

İntiransigant gazetesi Madritten istihbar ediyor. Bir gazete muhabirine beyanatta bulunan M. Primo de Rivera, şimdiki programının şu kelimelerde mündemiç olduğunu söylemiştir: "Sükût ve sulhu sükün içinde çalışmak."

Vatani birlik reislerinin kabulü merasi miesnasında yakında icra edilecek olan intihabata telmih eden M. Primo de Rivera vatani birliğin büyük bir kuvvet teşkil etmekte olduğunu ve bizzat kendisinin de birliğin itimadından müstağni kalamıyacağını beyan etmiştir.

M. Primo de Rivera, orduyu terkedeceğine dair olan şayiaları kat'iyen reddetmiş ve kıralla olan münasebatına dair sorulan son bir suale cevaben: "Hürmet ve sadakat," demiştir.

Elektrik şirketi

(Birinci sahifeden devam)

Yaptığımız tetkikata göre, şirket her hangi bir binaya elektrik vermek için ayrı tesisat yapmamaktadır. Bu itibarla halka gafletle imza ettirdiği mukaveleden istifade ederek hodbahot duvarları tahrip etmektedir.

2 - Aynı zamanda yeni tesisat yaptırılardan da, iki üç kat para almaktadır.

3 - Elektrik (saat) leri mes'lesi cidden nazarı dikkati celbedecek mahiyettedir. Bu saatlerin ne yazdıkları halk tarafından anlaşılmıyor. Şirket iki ayda bir defa kestirdiği makbuzla istediği gibi para tahsil ediyor!

4 - Elektrik şirketi halkın zararına istediği gibi hareket etmekle beraber, şehrin hukukuna da tecavüz etmektedir.

Dünyanın bir tarafında görülmeyen şeyler İstanbul sokaklarını sarmakta, cadde ve sokaklarda (asma köprüler) halinde bir sürü karışık teller nazara çıkmaktadır. Bu tellerin çok defa resmi ve hususi telefon telleriyle karıştığı görülmektedir.

Ait olduğu makamlar yukarıdan beri sayıp döktüğümüz yolsuzluklara bir nihayet vermek mecburiyetindedirler.

Şirket, hangi hak ve selâhiyetle halkın (ev duvarlarını) yıkıyor? Hangi selâhiyetle sokaklara (asma köprüler) halinde (teller) geriyor?

Bütün bu işlere bakacak bir makam yok mudur, varsa nerededir?

hut, muamele vergisini makul bir şekle irca etmek lâzımdır.

Halbuki, hükümet kazanç vergisinde (13) küsur milyon alırken muamele vergisinden (19) milyon almaktadır.

Bu itibarladır ki, sanayi kurtarmak için bütün (bütçe) esasının yeniden tanzimi zarureti hasıl olacaktır.

İşte, ötedenberi bizde eksikliğini iddia ettiğimiz ihtisas adamlarının noksanlığı ve Bütün bunlar, vaktile düşünülemez miydi?

ARİF ORUÇ

Bezirgân Kohen İnhisar müdirile birlikte nihayet dün Ankaraya gitti!

Birinci sahifeden devam

bu tütünleri ince eleyp sık dokuyamadan (ucuz denecek fiatlarla inhisar idaresine satmıştır.)

(Hatta: bu Tütünler içinde (100,000) kilosu zürra tarafından inhisar idaresine (Bilâ bedel denilen şekilde) âdeta, hibe edilmiştir.

Size bu işin ne kadar meharretle tedvir edildiği söylemek için şukadar anlatayım ki, İnhisar idaresinin mübayaa kaimesile, ki mübayaa edilen tütünler neville itibarile çok yüksektir ve bunların içinde de bütün dünyanın kapıştığı 5000000 kilo miktarında (Liğde) basması vardır. Bu tütünlerin mübayaa kaimesi aynı zamanda İzmirden tütün olan ve cins itibarile bunlardan daha aşağı bulunan diğer büyük kumpanyaların mübayaa kaimesinden yirmi beş kuruş ucuzdur.

Bu mübayaa esasında vaktile müteyakkız olan inhisar idaresile (Herman İspirer ve Getabaho) gibi İzmir tütünlerinden külliyetli miktarda mübayaa etmek mecburiyetinde olan kumpanyalar İnhisar idaresinin gösterdiği cevvaliyet ve köylünün inhisar idaresine merbutiyet ve itimadı ve hatta (tercihi) dolayısıyla büyük bir telâşa düşmüşler ve bu iyi cinsten tütünlerin inhisar idaresi tarafından alındığından dolayı merkezlerden takdimneler almışlardır.

Günün birinde ne olduğu malûm değildir. Yalnız haber aldık ki:

İnhisar idaresi bu tütünleri ecnebi bir iki şirkete satıyormuş olabilir a... tütün tüccarlarının şikâyetine rağmen İnhisar idaresi ötedenberi yaprak tütünleri satışı yapar, bunun hakkında da kanunî bir mâni de yoktur. İnhisar idaresi bir tüccar gibi tütün satın almıştır. Ve bir tüccar gibi satacaktır. Bu da tabiidir.

Yalnız, burada hayretle görülen (satış şeraitidir:)

Bir tüccar, zürradan tütün alır, onu deposuna getirir parasını

öder kendine mal eder. Alıcı çıktığı zaman "Ben bu tütünlere şu kadar kuruş isterim?", der. Halbuki bir tüccar vaziyetinde bulunan İnhisar idaresi zürradan aldığı tütünleri satın almak isteyen bir Musevi şirketini karşısında görünce bu pek tabii ne mantiki şekilde bulunacak yerde bulnları aksini ihtiyar etmiş yani.

"Tütünler bana şu fiate meselâ: 80 kuruş mal oldu. Şuna ne kâr vereceksin!", Diye pazarlığa açmıştır. Biz tüccarlar ticaret tarihinde böyle bir muameleye tesadüf etmediğimizi söylemek isteriz. Bu bir!

Bundan sonrası kısmen gazetemizde intişar etmiştir. (Yarın) gazetesinde hayretlerle okuduk ki tütünlere talip olan (Herman İspirer şirketi) tütünler de kendisine satılacağından dolayı nes'ele çırpınırken bir taraftan kendisine bu kadar safiyane teklifat yapan İnhisar idaresinin elini ayağını bağliyacak.

(Çoktan beri kur ettiği ve iltifat görmediği Mısır Türüstünü) eline almak teşebbüslerinden farig olmamıştır.

Gelelim diğer şeraite.

(Yarın) gazetesinin yazdığı veçhile (Herman İspirer şirketi) ile pazarlıkta idareye tütünler için yalnız (5) kuruş kâr teklif etmiştir.

Bizim meslekte beher kiloya: Beş kuruş kâr alelade komisyonculara verirler!

Bir devlet müessesesi ki para, sını kullanmış, muktedir. vesaitini istihdam etmiş, ve rakiplerine nazaran yüzde yirmi beş noksan ile (bir buçuk) milyon kilo tütünü almış (seksen bin) kilosunu da biraz evvel söylediğim gibi (Bilâ bedel hibe) almıştır.

Bu müesseseye: (Beş kuruş) kuruş gibi küçük bir para kar teklif etmek biz tüccarlar muhafilinde (a-

Yunanlılar tütünlerini ıslâh ediyor

(Birinci sahifeden devam)

Halbuki bütün Yunanistanda iktisadi millinin en ehemmiyetli mahsulünü teşkil eder. Böyle olduğu halde kendi haline ve bilhassa bazı muhterislerin eline bırakılmıştır.

Serezde yapılan bu içtimada atidedi kararlar verilmiştir.

I - Kuru üzüm mahsulünün muhafazasına mahsus yapılan müstakil teşkilât gibi tütünde de himayesine tahsis edilmek üzere bir müstakil teşkilât yapmak lâzımdır. Bu teşkilât gerek istihlakâtın miktarını ihtiyacata göre tanzim ve tensip edecektir. Teşkilât, haricte tütünlere ihracat menbaı bulmaya çalışacaktır.

II - Tütüne müsait olmayan arazide tütün ekmek menedilmiştir. Bu hususta Selânikte tütün himaye yazıhanesinin usulü tenkit edilmiştir.

Malûm olduğu üzere bu teşkilât, istihlakâtı temin etmeden bî umum Makidonyaya tütün ziraatinin teşmil ettirmiştir.

III - Tütün hakkında himaye yeni gümrük resmi tatbik edilmiştir.

IV - Bozuk ve fena tütünlerin hükümet tarafından satın alınarak imha edilmesi gibi hükümetin tütünler hakkında bir tedbiri vardı.

Bu içtima böyle bir tedbirin tütün çiftçisine ve bilhassa tütüne zarar vereceğini nazarı teemülâle alarak bundan sarfı nazara edilmesi lâzım geldiği kararını almıştır.

Çünkü bu tedbirlerin sui misal teşkil etmesi çok muhtemeldir.

deta bir küstahlık gibi teklakki) edilmiştir.

Behçet bey, ve yahut diğer makamat bu Ham teklifi niçin kemali istihfafla reddetmediler. Bu, bizim için meçhuldür. ve: (müebbeden meçhul kalacaktır!

Allah razı olsun işe (Yarın) gazetesi karıştı ve mes'elenin fecaatini efkârı umumiye ve resmi makamata karşı haykırış (Herman İspirer) şirketi bu pek haklı feryaddan tabiatile müteessir olacaktı.

Yine (yarın) ın hayırlı neşriyatı (Türk Tüccarı) ikaz etti. Bu Tütünlere talip bazı müesseseler satın meydana çıktığını yine gazetelerinde, okuduk. Müsterih olduk. Ertesi gün, yine gazetelerimiz vasıtasile öğrendik ki, (Herman İspirer) şirketi mes'elenin ciddiyetini tefekkür ederek (kesenin ağzını açmış) evvelâ: (5) sonra (2) ve daha sonra (3) kuruş ilâve ederek ve: (harice bir sene tütün satamamak) maddesinden de vaz geçerek, yeni tekliflerde bulunmuştur.

Bu vaziyet, Tütünleri mübayaya talip olan Türk müesseselerine (Herman) arasında küçük mikyasta bir müzayedenin zuhuru sebebiyet vermiştir.

Tarafeyn arasında münasebat ceryan ederken, dün yine hayretle öğrendik ki,

(Behçet) Bey Herman şirketi mümessilleriyle beraber ve dosyaları müstashiben ve acilen Ankaraya gitmiştir!

Eğer, bu satım kime olursa olsun satılmasının milli menafite ne kadar muzur olduğunu anlamak ister ve bundan çekinmez seniz yarın geliniz. izahat verelim!

İktisat vekâletine verilen sayımı dikkat rapor:

Kendi namlarına sigorta yapan Bankalar mes'elesinin iç yüzü

800,000 Liraya verilen (İttihat) Degirmencilik şirketi (24,000) Liradan ziyade prim veriyordu. Bütün bu dolaplar halkın sırtında çevriligor!

Diğer müessesata tenzilat yapılmış olan Lafonsiyer Sigorta şirketinin bütün idaresiyle sair müessesatı resmîye tarifeden noksan fiatle sigortalarını yapmağa amade olduğunu bildirmesi menfaatlerini tehrit ve aralarındaki ittihat ve ahengi muhafaza ederek işleri paylaşmadıklarından dolayı Enstitü Nasyonale kumpanyasının şehremanetine müstakil teklifatı, viktoria du Berlinin sigortacılar dairesi merkeziyesinden çekilmesi sigortacılar arasındaki itti adın infisahını mucip olmuştur. Şu iki grubun ittihatı yüzünden az iş yapmakta olan diğer kumpanyalar da esasen buna intizar etmekte olduklarından açıktan açığa rekabete giriştiler. Bu keyfiyet bittabi hükümet ve ahali nef'ine oldu.

Sigortacıların yekdiğerinin kuvvetini tecrübe mahiyetindeki bu çarpışmaları mevzii olduğu için Türkiye bütünleri idare inhişariyesle emniyet sandığı misillü bazı idarelere yüzde elli nispetinde tenzilat icrasına başlandı. Lâkin nasıl oldu ise idare inhişariyesinde yüzde otuz nispetinde sigorta yaparken bu tenzilatın üzerine nispeti bilâ lüzum yüzde altmışa çıkardı.

Devairi sairye yapılan tenzilat bermutat yüzde onbeşte kaldı.

Emniyet ve eytam sandıkları, nukudu mevkufe, evkaf ve devairi saire evlce sigorta kumpanyalarile aktetmiş oldukları mukavelenameler mucibince ücreti

safiye üzerinde kırk beşe kadar bir komisyon almakta idiler. Eğer sigortalar için azami bir fiat vaz olunarak kumpanyaların işbu fiattan fazlasına sigorta yapmaları menolunsa ve noksan sigorta yapanlara diğerlerinin muhalefet edememesi temin edilse eski mukavelelerde mevki mer'iyette bulunmuş olsa idi gerek rekabet yüzünden vuku bulacak tenzilatın ve gerek komisyonlardan hükümette mühim miktarda istifade ederek elyevm beş yüzbin lira ile yapılan sigortalar yüz elli bin liraya yapılmakla beraber fiatların yükselmesinden dolayı memaliki ecnebiyede yapılan sigortalara hiç yapılmıyan sigortaların muamele vergisile damga resmini gayb etmiyerek hazine devlet mutazarır olmaz ve se'vetti milliyenin bir kısım sigortasız kalarak tehlikeye maruz kalmazdı.

Kendi namlarına mühim miktarda sigorta yapan bankalarda müessesatı resmîye gibi yüzde on beşten fazla tenzilat yapmak istenilmesinin sebepleri de bilhassa ve kemali dikkatle araştırılacak hususattandır.

Avrupaya nispetle Türkiyede tatbik edilen tarifenin ne kadar yüksek olduğunu ispat ve tarifenin tatbik edildiğini zamanla tarifesiz çalıştığı vakit arasındaki farkları göstermek için şurada bir kaç misal arz ediyorum,

(Davamı var)

LONDRA KONFERANSINDA ÜMİT EMARELERİ

Londra konferansı hemen iki haftadan beri inikat halinde bulunuyor umumî ve hususî müzakereler birbirini takip ediyor, ve murahhaslar mütebelerini gittikçe daha ziyade tegrih ederek onların makul esaslara müstenit olduğunu ispata uğraşıyorlar. Vakıa bütün bu müzakerelerden henüz müspet bir netice hâsıl olmamış ise de hiç değilse ileriye doğru bir adım atılmıştır denilebilir ki bu da az çok bir muzaferiyet olmak üzere telâkki edilebilir.

Her halde Fransız başmurahtası M. Tardio tarafından uzlaşma esasına müsteniden serdolan tahdidi teslihat teklifinin diğer murahhaslar tarafından kabul olunması Londra konferansının pek te akamete mahkûm olmayacağını gösteriyor.

Şimdilik bu hususta en ziyade nikbinlik temayülâtında bulunan Fransız murahhaslarıdır. Bunlar bittabi arzu ilcaatle hissiyatını ketmetmiyorlar, nikbinane beyanatta bulunuyorlar. Böylece Fransız başmurahtası ahiren Londradan Parise avdet ettiği zaman Kale şehrinde belediye meclisi tarafından kendi şerefine keşide edilen bir ziyafette iradi nutketmiş, Londra konferansı neticesi hakkında oldukça kuvvetli ümitler göstermiştir.

Diğer taraftan ikinci Fransız murahhası ve hariciye nazırı M. Brian dahi Parise avdetinde kendisine irat olunan suallere cevaben Londra konferansının neticesi hakkında nikbin bulunduğunu söylemiştir. Yalnız şu noktayı kaydetmek icap eder ki M. Brian idealist bir diplomatı, en çetin mes'elesinin emri tesviyesinde bile daima nikbin bulunmuştur. Vakıa Fransa hariciye nazırının bu nikbinane fikirleri ekseriya tahakkuk etmişse de bunlardan bazıları henüz kuvveden fiile çıkmamıştır.

Elyevm Londra konferansı müzakeratının neticesi hakkında en ziyade dikkati celbeden keyfiyet şudur ki Fransız murahhasları bu bapta oldukça kuvvetli ümitler gösterdikleri halde diğer murahhaslar bir fikir beyan etmeyip sükûti ihtiyar eylemekte idiler. Alelhusus deniz teslihatının tahdidi mes'elesinde Fransaya karşı muhalif bir vaziyette bulunan İtalya murahhaslarının şimdiki kadar konferans müzakeratının neticesi hakkında bir mütealea beyanından içtinap eylemesi pek te ehemmiyetten arı olmasa gerektir.

Fransız murahhasları bu hususta ümitvar bulunduklarını alenen söyledikleri halde acaba niçin İtalyan murahhasları hiçbir şey söylemiyor, sükûtu tercih ediyorlar? Acaba Fransız murahhaslarının nikbinliğine rağmen İtalyan murahhasları bedbinmi buluyorlar? Bu suallere şimdilik kati bir cevap vermek doğru olmasa da şurada aşikârdır ki İtalyan murahhasları müddaylatınan murahhasları müddaylatınan kolay kolay feragat etdirmek istemeyeceklerdir. Alelhusus İtalyan başmurahtası sinyor Grandi konferansın ilk içtimainda irat ettiği nutka deniz teslihati keyfiyetinin İtalyan için bir hayat mes'elesi olduğunu ileri sürdükten sonra artık teslihatın tahdidi nokta nazarından büyük bir fedakârlıkta bulunamaz zannındayız.

Mahaza herne de olsa Kondra

Kaçak ararken

Randevü evi olduğu anlaşılmış

Balıkesir İzmirler mahallesinde Sıdikanın evinde kaçak bütün bulunduğuna polise bildirilmiş bunun üzerine evde taharriyata başlanmıştır. Neticede bütün bulunmamışsa da bu evin randevü evi olduğu anlaşılmış ve Kadir isminde birisinin 16 yaşlarında Havayı işgal ile kaçırmağa sebep olduğu anlaşılmıştır. Hava kadirle birlikte jandarmaya teslim edilmişlerdir.

Bir şaki yakalandı

Kırşehirin son derecede azgın bir haydudu olan Yamin Manisanın Sancaklı köyünde yakalanmıştır.

Meclis reisi

Büyük millet meclisi reisi Kâzım Paşa dün bir muharririmize demiştir ki. Burada bir müddet kalıp Ankaraya gideceğim ve tekrar vazifeme başlayacağım.

Rahatsızlığım tamamen geçmiştir. Çünkü Viyanada çok iyi tedavi edildim. Mecliste bugünlerde mühim bir mes'eale olmadığından daha burada bir kaç gün kalacağım. Viyanada az kaldım daha iyi bir yer olan (Senerik) te kaldım Yalovadaki tesisat memleketimizde çok büyük bir ihtiyacı temin edecektir. Yalovanın imarı bittikten sonra ecnebi memleketlere gitmeğe lüzum kalmıyacaktır. Çünkü Yalova hem havasının letafeti hem kaplıcaları dünyanın en iyi bir istirahat (Kür) yeridir. Binaenaleyh yalovaya sarfedilen para mahalline masruftur.

Viyan Parlamento'su çok mükemmel bir binadadır.

Usulî müzakere bizimkinin aynıdır. Milli tasarruf hakkında lazım gelen şeyler söylendi. Yalnız bu mes'eale nazariyata boğulmadan amelî şekilde halledilmelidir. Yerli malî istimali millî ve vicdani bir vazifedir. Bu işte el birliği ile çalışmalıyız.

Şanj işleri

Ankara (Hususi)

Şanj muamelâtını yakından takip etmek üzere her bankada bir memur bulundurulması ve bu memurun vizesi olmadıkça bankaların şanj muamelesi yapamamaları tekrâr etmiştir.

Açıktaki memurlar

Hazirandan itibaren lağvedilecek devlet dairelerinin açıktaki kalacak memurlarına memurun kanunu mucibince açıktan maaş verilecektir.

konferansı neticesi hakkında henüz son sözü söylemek zamanı gelmemiştir. Şimdilik yapılacak şey ancak ahvalin cereyanını, müzakeratın inkişafını takip etmekten ibarettir.

Londra konferansı müzakeratının mevzuunu teşkil eden deniz teslihatının tahdidi keyfiyeti gibi gayet ciddi ve ehemmiyetli bir mes'ealenin tezekkür edildiği bir zamanda asla hissiyata kapılmamak, cereyan vekayii tam bir itidal ile muhakeme eylemek icap eder.

13 Amele

Bir iştiial neticesinde öldü

Zonguldak maden ocaklarında bir iştiial neticesinde gayet feci bir hâdis vukua gelmiş ve 13 amelenin ölümü neticelenmiştir.

Süleyman yakalandı

İzmir hapishanesinden firar eden Arap Süleyman nihayet Aydında eski bir sevgilisinin evinde yakalanmıştır.

Bir ceset bulundu

İzmir karşı yakanın Bostanlı sahilinde bir erkek cesedi bulunmuştur. Bu şahsın intihar ettiği teşhis neticesinde anlaşılmıştır.

Müntehir Kayserili Mehmet Süat efendidir. İntihar etmesine sebep kumar ile zevcesinden şüphelenmesidir.

Maden imtiyazı

Cemal B. Zonguldakta niçin katledildi?

Zonguldakta, Cemal Bey namında bir zat bundan 15 gün evvel katledilmiştir.

Cemal Beyin eniştesi olan katil Mustafa efendi İstanbulla getirilmiştir.

Yapılan tahkikat katil hâdisesini, bir maden imtiyazı işinden çıktığını göstermektedir.

Söylendiğine göre cinayete bir maden imtiyazı mes'elesi sebep olmuştur.

Aziz bey namında bir zatle bir zamanlar bir dans salonu işletmekte olan Cemal bey bir Alman artistle münasebet peyda etmiş ve söylendiğine göre bu kadının Zonguldaktaki mühim bir kömür madeni imtiyazına vaziyet etmiş, bu imtiyaz işle alâkadar olan Eniştesile bir ihtilâfa düşmüş, bu yüzden katledilmiştir.

Ermeni patrikhanesinin vaziyeti

Ermeni patrikhanesinin bugünkü vaziyeti bazı münevver Ermenilerin hiç te memnun etmemektedir.

Bilhassa patrikhane cismanî ve ruhanî meclislerinin bir patrik tarafından idare edilmesi mahzurlu görülmekte ve Patrikin yalnız ruhanî işlerle iştiigal etmesi cismanî mesailin de diğer bir şahıs tarafından idaresi istenilmektedir.

Evkaf mesailine temas edilmedi

Tevfik Kâmil beyle M. Fokas arasındaki müzakerede Evkaf mesailine temas edilmemiştir. M. Fokas hafta sonunda Ankarayı terkederak itilâfname metni ile birlikte Atınaya gidecektir.

DIKKAT!

Bazı adamların gazetemiz namına öteye beriye muraacaat ettikleri Abone kaydına savaştıklarını haber alıyoruz.

Bu gibi adamlardan fotoğraflı musaddak vesika sorulması, aksi takdirde polise verilmeleri rica olunur. İdaremi bu hususta bir mesuliyet kabul etmeyecektir.

Varna vapuru

Muhakemeye dün başlandı

Geçenlerde Marmarada vuku bulan ve Varna vapurunun garikile neticelenen facianın muhakemesine dün ağır cezada başlanılmıştır.

Mahkemeye Nusret Bey reyaset etmekte ve iddia mevkinde Bühranettin Bey bulunuyordu. Hadisenin bir Bulgar ve bir Yunan vapuru arasında olması hesabı beynelmillel bir ehemmiyette haliz olan bu davayı dinlemek üzere bir çok Bulgar ve Yunan gazetecileri şehrimize geldiği gibi Bulgar ve Yunan konsolosluk erkânı da sefaret localarında bulunuyorlardı.

Bundan başka Bulgar tarafından gönderilen Avukat (Suhon-tof) ta samlin arasında bulunuyordu. Maznun Yunan vapuru birinci kaptanı Kısantos ile ikinci kaptanı Petros kanuni tebligata rağmen mahkemede isbatı vücut etmemişlerdi.

Müddeluminin talebi üzerine mahkeme heyeti maznunların usulu ceza kanunu mucibince zorla mahkemeye getirilmesine ve muhakemenin 9 Şubat sabahı devamına karar verdi.

Hayvan kanlarından istifade edilecek

Mozbaha meclalarından akan kanlar Halici boyayıp pis bir şekilde sokuyorlar. Karaağaç müessesesi kandan istifadeyi düşünüyor. Kandan senede 15 bin lira temin edilecek tahmin edilmektedir.

Aptülhamit

Veresi her taraftan para istiyor

Geçen nüshamızda Aptülhamit vereseseinin Yunan hükümeti aleyhine 300 milyona balig olan bir dava açmış olduklarını yazmıştık. Irak hükümetine de verese tarafından 200 milyona balig olan ayrı bir dava açılmıştır.

Münhallere tayin

Münhal Lahey maslahatgüzarlığına birinci sınıf müsteğarlıkla Paris elçiliği 1 inci sınıf müsteğarı Esat Cemal, onun yerine 2 inci sınıf müsteğar olarak terflan Paris elçiliği baş kâtibi Celâl Hazım, münhal Vaşington elçiliği 2 inci kâtip payesini haliz Nuri Sait, yerine başkâtiplikle Bürüksel maslahatgüzarlığı 2 inci kâtibi Rifki Refik, yerine ticaret işleri başkâtibi Hilmi Kâmil, münhal Rumiye konsolosluğuna siyasi müşavirlik mümeyyiz Sabri, yerine Londra büyük elçisi başkâtibi Feridun, Avlonya 1 inci sınıf konsolosluğuna terflan Midilli muavin konsolosu Hayri, yerine lezavım müdürü Cemal beyler tayin edilmiştir.

Bir tavzih

2 Şubat tarihli nüshamızda, Seyrüsefain işletme müdürü Bühraneddin B. i dava eden kaptanlar meyanında ismi geçen birinci sınıf kılavuz kaptanı İsmail beyin müddei olmadığı kendi müracaat ve tavzih üzerine tashih olunur. İsmail kaptan şahit sıfatı ile mahkemeye celbedilecektir.

Kaçakçıların marifetleri

Kahireden yazılıyor:

Mehmet Halef namında biri Cemaliye polis merkezine müracaatla Abdülaziz denilen bir adamın heroin kaçakçılığı yaptığını ve bu maddeyi vücudu dahilinde sakladığını haber vermiş ve merhumun adresini bildirmiştir.

Polis memurları tarafından tutularak merkeze getirilen kaçakçıya sakladığı heroini çıkarması söylenmiş ise de böyle bir şeyden haberi olmadığı ve kendinin kaçakçılıkla hiç bir münasebeti bulunmadığı cevabını vermiş, icra olunan tazyika karşı inkarda ısrar etmiştir.

Bunun üzerinde Komiser Polis müdüriyetinden bir tabip istemiş ve bunun vurudunda karnını yardırarak arayaacağını kaçakçıya söylemiştir.

Bir saat sonra hekim gelmiş, onun vurudunu gören kaçakçı elini donunun içine sokup makadından bir madeni boru çıkarıp komiseri vermiştir. Burada beherinde iki gram heroin bulunan yirmi paket bulunmuştur.

Merkum mahfuzun muhafızlığına gönderilmiştir.

Kaçakçıların zabıtaı aldatmak için düşündükleri bu tedbir de meydana çıkmış ve bundan sonra vücut dahilinin dahi aranması polis devairi ile gümrüklere tamim olunmuştur.

Süveyş kanalı ile İskenderiye limanında

İskenderiye'den yazılıyor:

1929 senesi zarfında şimalden cenuba olarak Süveyş kanalından 2919 vapur geçmiştir, bunlardan 154389 yolcu bulunmakta idi.

Mezkûr sene zarfında cenup-tan şimale olarak kanalı mürur eden sefaın 3288 adet olup

135437 yolcu nakletmişlerdir.

1929 senesi zarfında İskenderiye limanına 2286 vapur girmiş ve mezkûr limandan 2288 vapur çıkmıştır.

Fıkara yardımı cemiyeti

İskenderiye'den bildiriliyor:

Prens Ömer Tosun paşanın tahtı riyasetinde olmak 1911 senesinde teşekkül etmiş bulunan İslâm fıkara yardımı cemiyeti İskenderiye'de fıkara mahsus olarak büyük bir hastahane inşasına karar vermiş ve bunun için iane toplamaya başlamıştır.

Mezkûr cemiyet Meclisi idaresi azasında Tefvik bey zihni emlakinden senevi yedi yüz Mısır lirası irat getiren bir kısmını cemiyete vakfetmiştir.

Mescidi Aksa ianesi

Kahireden yazılıyor:

Kudüskteki Mescidi Aksanın tamiri için iane toplanmak üzere Kahirede Prens Ömer Tosun paşanın riyaseti altında teşekkül eden cemiyetin şimdiye kadar topladığı iane miktarı 2694 Mısır lirasına balig olmuştur.

Bu mebalig Kudüs Müftisi ve İslâm cemiyeti reisi efendi namına, olarak Kudüse irsal olunmuştur.

İngiltere-Mısır müzakerati

Londradan bildiriliyor:

Reisi vukela ile Hariciye Naziri Bahri teslihat konferansında meşgul oldukları cihetle M. Henderson ile Mehmet Mahmut paşa arasında esasatı tekrarr eden muahadeye müteferri hususatin Kahirede fevkalade komiser ile Mısır hükümeti arasında müzakere edileceği söyleniyor.

Fransa kumarhanelerinde ne oldu.

Geçen 1929 senesi Fransada bulunan 166 kumarhaneden hükümetin aldığı kâr hissesi 212400000 franka balig olmuştur.

Bu kumarhanelerin mezkûr senedeki umumî kârı 405,000,000 franktır.

Bu hesapta Monte Karlo dahil değildir, çünkü buradaki hasılatın nisfi Monako prestliğine ait bulunmaktadır.

Ankara yarış yeri

Ankara (Hususi)

Ankara yarış yerinin haritası profesör Yansen tarafından tanzim edilerek gönderilmiştir. İsmet Paşa Hz. bu sabah yarış mahalline geldi. Son şekli tetkik etti. Ve bu planda tashihi lazım gelen noktaları işaret buyurdu.

Gelecek sonbahar at koşularının bu yeni koşu yerinde yapılması muhtemeldir. Koşu yerinin yanında bir hayvan sergisi, bir de stadyum inşa olunacaktır.

Gayri mübaddilere tevziat

Gayri mübaddillerden tadeye tabi evrakı ehsabına dünden itibaren tevziatı başlanılmıştır. Dün 30 kişi kadar para almıştır. Perşembe günü de bir okadar kişiye daha para verilecektir.

Muhtelit maçları

Bu cuma muhtelit takımlar maçları yapılacaktır. Birinci kürme muhtelitinin İstanbulsporla karşılaşması muhtemeldir. Eğer böyle bir müsabaka yapılsa, Vefa ile yaptığı müsabakada birinci kümeye mevkii oldukça sırasılan İstanbulsporun kuvvetli hasmı karşısında nasıl bir vaziyet alacağı beklenilmektedir.

İstanbul futbol heyetinden : 7/2/30 Cuma günü İstanbul muhtelitler maçları :

1 — Esamisi aşağıda yazılı idmançıların spor levazımâtını hamilen gösterilen saatlarda Taksim stadyomunda hazır bulunmaları :

2 — Gelmiyen oyuncular iki resmi müsabakadan menedilecektir.

3 — Saat 12,30 da :

Şevket, Zeki, Şevki (A. O. Hilâl)

Müeyyet, Sabri, Murat, Davut, (Süleymaniye)

Mahmut, Ferit, Neş'et, (Ka. Eyip)

Lütfi, Kâmil, Bahri, (T. K.)

Enver, Sadı, (Beylerbeyi)

Saat 14,30 da :

Rasim, Burhan Nihat, Kemal Şefik, Mehmet Saim (G. S.)

Rıza, Kadri, Alâ, Fikret, (F. B.)

Nafi, Hayati, Hüsnü (Beşiktaş)

Hayri, Ragıp, Refik (Vefa)

Müstantik Hikmet B.

Adliye Müfettişleri bir müddet evvel Müstantik Hikmet B. hakkında tahkikat icra etmekte idiler. Bu tahkikat ikmal edilmiş ve Adliye encümeni Müdiranına oradan da Şurayı Devlete gönderilmiştir.

İstihbaratımıza nazaran muameleyhin evrakı Ağır ceza mahemesine gönderilmiş ve Hikmet B. in yakında muhakemesine başlanmasına karar verilmiştir. Mumaileyh Adliye Vekâletinin istediği bazı malûmata hilâfı hakikat cevaplar vermek, Vekâleti lîğal etmek ve şantaj yapmakla maznun dur.

Posta memurunun davası

Ortaköy postanesi memurlarından Bahattin efendi posta havale makbuzlarında tahrifat neticesi 469 lirayı zimmetine geçirmiş ve kendisi ağır ceza mahkemesine verilmiştir.

Dün bu davaya başlanılmış ve Bahattin efendi isticvap olunmuştur. Maznun evvelce vaki ifadesinde ihtilâsını itiraf ettiği halde bu defa mahkemede "Bana Müdür bey ne emretti ise onu yaptım" demiştir. Mahkeme tahkikatı yapan müfettiş

Salim, Sabit beylerle Ortaköy postanesi müdürü Reşat beyin celbine karar vererek davayı talik etti.

Ticaret kongresi

Dün ticaret odası müzakereatına devam edilmiş, okunan raporlar uzun uzadıya mürakaşaları mucip olmuştur. Pazar günü tekrar toplanmaya karar verilerek müzakereata nihayet verilmiştir.

23 Nisan

"Çocuk Haftası"nın ilk günüdür

Yolunu şaşırın ses!

İsminizi söyledim işittiniz mi?

Hayret etmeyiniz sözünüzün en hararetili bir yerinde isminizi haykirmek, belki sade münasebetsizlik değil, biraz da müvazenesizliktir! Fakat ne olursa olsun böyle bir tecrübeye bulunmaktan kendimi menedemedim!

Tecrübe ya... Neye şaşıyorsunuz! İsminizi bağlamakla sesimin size kadar gelip gelmediğini denemek istedim. Siz bu sesimin bana şimdiye kadar ne muziplikler yaptığını bileydiniz, böyle şaşkın şaşkın yüzüme bakmaktan çoktan vaz geçerdiniz

Sakamı? asla! dinleyinde bu sesime ne ceza vermekliğim lâzımgeldiğini olsun bana söyleyin

Henüz ismini bilmediğiniz ve zannedirim hikâyesinin sonuna kadar da öğrenemeyeceğiniz dostumla muhaverenin bu kısmına geldikten sonra, sesimin bana nasıl muziplik yaptığını anlatmaya başladım. Fakat bu macerayı sade dostumun değil, sizlerinde bilmeniz faydalı olacağı için şuracığa da kaydediyorum :

Eeee... ayıp değil.. biz de gençlik geçirdik ve bu gençlik günlerinde hayli nazeninlerin cevriyatı çektik

Bunlardan biri -günahı vabali onun boynuna olsun - yalnız da değilmiş! yemin ederimki bunu sonradan öğrendim

Sakınlan göze çöy battığı ne kadar doğru.. Biz nekadarsakındıksa, münasebetimiz de okadar duyuldu, yayıldı, etrafta çalkandı.. Fakat ne dersiniz, bu macerayı sadece kadının kocası ıslımedi ve yemin ederimki hâlâ da hiç birşey bilmiyor ve zevcesinin sadakatinden emin, rahat ve mes'ut günler geçiriyor.

Bahsi dallandırıp budaklandırmadan asıl mevzua dönüyorum.

Bu nazeninle baş başa kaldığımız günlerin birinde idi. Adresi size lâzım oluyacak olan bir yerde - zira bulunduğumuz mahal üç sene evvel kapandı - ikimiz, o zaman için hayatımızın en mes'ut ânı addettiğimiz dakikaları yaşıyorduk.

Kadın birdenbire dedi ki : — A a a a.. dudakların oynuyor, birşeyler mi söylemek istiyorsun.

— Söylemek istemiyorum, söylüyorum.

— Canım beni sinirlendiriyorun.. — Allah aşkına.. dudaklarını kıpırdatıp durma!

— Sen sağır olmuştun, işte ispatı!

Hemen haykırp hizmetçiyi çağırdım. Derhal odama girdi.. Hizmetçi kızla şuradan buradan konuştum.

Nazeninim bu seferde dedi ki : — Vallahi onun verdiği cevapları işitiyorum. İşte söyledikleri, (burada hizmetçi kızın cevaplarını harfi harfine söyledim) fakat senin sözlerini işitmedim.

Nazeninin söylediklerini ni-

hayet bir lâtifeye hamlettim. Ve dalaştık. Eve döndüm.

Gece yarısına doğru kapı hızla hızlı çalındı.

Birde baktım. Aziz arkadaşlarımdan biri! Mukaddimeye lâzım görmeden derdini döktü.

— Bravo, sana dedi.. İnsan arkadaş sevgilisine göz diker mi?

Bu arkadaş sevgilisi de kim dedim.

Kim olacağı diye benim nazeninin ismini söyledi, onun bir kocası olduğunu ilâve etti, münasebetlerinin şekline dair (tarihi, ilmi, içtimai?) tefsilatı verdi, nihayet:

— İnkâr etme! dedi. Bugün bu luştüğunuz yerde senin bütün söylediklerin kulağma geldi..

Ve arkadaşım burada benim çenemi yorupta nazenininme yuramadığım bütün sözleri kelimesi kelimesine, aldığı notları zerinden okudu!

Hayretle dona kaldım, kocasından sonra bana da ihanet eden nazeninin için :

— Al mübarek olsun, helâl hoş olsun! dedim, fakat karşındakine gideceği yerde yolunu şaşırın şu nankör sesimi kime bağışlıyabilirdim!

Sesimin macerası bitti. Hikâyenin başında bahsi geçen dostum hâlâ yüzüme bönbön bakıyor, halbuki, biraz evvel sözünü kesdiğim sırada bana, karısına olan itimadını anlatıyor.

— Onu tek başına bir ordu erkeğin arasında görsen, şüphe lenmem, diyordu!

— Ağam! Ben sesime güvenemiyorum, sen nelerden bahsediyorsun?

MEKKİ SAİT

En fazla ihracatımız olan memleket

İstatistiklere göre en ziyade ihracat yaptığımız memleket İtalyadır. 926 senesinde İtalyaya 6 milyon 75, bin liralık mal göndermişiz.

Son senelerde bu miktar azalmış, yekün itibarile 927 senesinde muhtelit memleketlere 158 milyon 420 bin liralık ihracat olmuştur.

Anonim şirketler

Şehrimizde bulunan anonim şirketler senelik içtimalarını akteceklerdir. İktisat Vekâleti bu hususta bir emir göndermiştir. Şirketlerin mart nihayetine kadar içtimalarını bitirmeleleri lâzımdır.

İçtimai marttan sonra yapılan şirketler hakkında tahkikat yapılacaktır.

Cem'i B. geldi

Emniyeti Umumiye müdürü avini Cem'i B. Ankaradan şehrimize gelmiştir.

Tuz istihsalatımız artıyor

İstatistik müdüriyeti tarafından negredilen istatistiklere göre tuz istihsalatımız azalmaktadır.

1924 22,889,802 lira

1925 14 024 000

1926 8 462 000

varidat elde edilmiştir, piyasaya rekabetlerde tuz çıkarılmıştır.

BEKTAŞİLİK-SÜNNİLİK ŞİİLİK VE FARKLARI!..

ARABİ, FARŞİ, ECNEBİ ESERLERİN TETKİKİNE MÜSTENİT İLMİ, CİDDİ TEFRİKA

— 11 —

Görülüyor ki Ebubekir vefat ettiği zaman doğrudan doğruya Ömeri intihap etti. Talhanın da itirazından anlaşılıyor ki Ömeri razı olmıyanlar çoktu. Ebubekir buna rağmen bir vasiyetname yazdırdı ve bu vasiyetnamede de Cevdet Paşa diyor ki :

"Ebubekir vasiyetnamesinde şöyle yazdı: (mukaddemeden sonra) ben Ömeribnihilhattabı hilâfete intihap ettim, anı dinleyiniz ve ana itaat ediniz.. ilâh.."

İşte sarahaten görülüyor ki Hazreti Muhammedin vefatında, Hazreti Muhammedin vasiyetnamesi hilâfına bir (hilâfet mes'ele-i) meydana çıkıyor.

Ensarin ekseriyetiazimesi Ensar ve Haşimiler buna razı olmıyorlar. Mevcudun bir kısmı Ebubekiri meydana çıkarıyor [1] ve bunu (Halife) tayin ediyor. Ebubekir vefat ettiği gün işin içinde intihap filân kalmıyor. Ebubekirin bir vasiyetna ile nasbı tayin ettiği Ömer halka halife oluyor. İşte bu halifelerdir ki işin mebdinde Allahın ve Peygamberlerin rızası hilâfında olarak iş başına geçtiler. Kendilerinden sonra Osman geldi ve Osman zamanında da Muaviye ve Yezit gibi adamlar kuvvetlenerek hilâfeti ele aldılar.

Yezitten sonra da Mervaniler müslümanlara halife tayin edildiler.

Halbuki bunların umumi bütün İslâm kanunlarını bekliyen ayaklar altına alan birtakım adamlar idi ki Ehlişünnet kitapları bile bunlara iyi adamlardır, [2] demeye cesaret edemiyor.

Ehlişünnet hayır ve şer Allahtan değildir. Her kul kendi işinin mü-

[1] Ehli şünnet te bu emir vakit kabul ettiği için peygamberin rızası olmıyan şu işi şöyle tevill ediyor. Hilâfet mühim iştir, vasiye ile olmaz, intihapla olur.

[2] Emeviler bahsinde bu hususta müzakere edilecektir.

kâfatını ve cezasını görür ve herkes kendi hareketinde faili muhtardır.

Eğer ehli şünnetin itikat ettiği gibi olsaydı şeytanın Allaha karşı isyanında gene Allahın emrû iradesile ve arzusile meydana gelmiş demek şeytanın bu hususta mucizatı edilmesi akıl ve mantıka mugayirdir.

(Devamı var)

Francala fiatları

(Birinci sahifeden devam)

ne için ucuzluyor... Biz bu ciheti bilmeyiz... İhtisasımız haricindedir.

Borsada türlü türlü dalavereleler çeviriliyor. Bundan da haberiniz var .. fakat bunların ekmek üzerinde ne derece müessir olduğunu tayin edemeyiz ... Biz yalnız uzun zamandan beri uğraştığımız, patronlarımızın bize vermek istemedikleri hakkımızın, ekmeğin fiyatını tenzil edebileceğini zann ediyoruz. Şehremaneti ekmek narhını tayin ederken çuval başına 79,5 kuruş imaliye masrafı hesap ediyor. Halbuki biz bu hakkımızın yarısını bile alamıyoruz Bakınız Bir fırında azami 10 kişi olmak üzere 1 pişirici iki hamurkâr 4 yardımcı 1 tezgâhtar 2 çırak bulunur. Halbuki şehremaneti 6 kişi olarak tesbit etmiştir.

Aynı fırın günde 13,5 çuval un işlediğine göre on kişiye verilecek ücretin mecmuu çuval başına 79,5 kuruş hesabı ile 10,75 kuruş verilmesi icap eder. Halbuki günde 30 kuruşa çalışan çırak mevcut olduğu gibi müstahdiminden hiç biri günde 80 kuruştan fazla alamıyor. Bundan başka fırınların hepsi 13,5 çuvaldan daha fazla 20 çuvala kadar işliyorlar Biz fazlasından sarfinazar hakkımızı bile alamıyoruz.

Aradaki farkın basit bir hesap neticesinde ekmeğin 40 - 60 para ucuyatabileceği kanaatindeyiz biz hakkımızı almıyorduk bari ekmek ucuzlasın.

Amerikada

Servet boyuna artıyor

VWashington: 3 - (A.A.)

1928 senesine ait irat vergisi tahsilâtı hakkında neşredilen bir cetvel Amerikada umumi servetin pek ziyade arttığını göstermektedir. Yıllık iradı bir milyon dolardan fazla olanların miktarı 1927 senesindeki nazaran 206 fazla ile 496 kişiyi bulmaktadır. Senede beş milyon dolardan fazla iradı olanlar ise 20 kişiden ibarettir. Bunların adedi geçen sene beşi geçmiyordu. Borsa temettularının yekûnu dört milyar yedi yüz seksen altı milyon beş yüz on iki bin yedi yüz yetmiş bir dolara balığ olmuştur. 1927 senesine ait temettu miktarı iki milyar sekiz yüz doksan dört milyon beş yüz seksen bir bin dokuz yüz yetmiş üç dolardan ibaret idi.

Nevyork borsasında geçenlerde görülen iflâsların Amerikalıların mukannen varidatı üzerinde büyük bir tesir yapmış olması ihtimal dahilindedir. Bununla beraber cihan tarihinde Amerikanın şimdiye kadar bu derece azîm bir servete malik olduğu görülmemiştir.

Teslihat masarifi

Londra, 2 - (A.A.)

Birçok gazete muhabirleri teslihat masarifinin İngiliz hükûmet adamlarını hakiki surette meşgul etmekte olduğunu beyan etmektedirler. Dün bir nutuk söylemiş olan M. Snovvden, heyecanlı bir formül kullanmıştır, Mu-maileyh, demiştir ki :

"Ben bu salona gireliden beri teslihatımız için 28 bin lira sarfettik. M. Snovvden bundan sonra İngilterenin borçlarından bahsetmiştir. Memleketin mali ahvali hakkındaki bu endişe bahariye birinci lordunun Surrey ve Northumberland zırlılarından başka diğer iki zırlının inşasından İngilterenin sarfı nazar etmiş olduğunu beyan etmesini izah etmektedir. Müttehassıslar, bundan İngilterenin diğer devletlerin de aynı vehile tahdidatta bulunmalarını elde etmek istediği neticesini çıkarmaktadırlar.

Kaybolan Ceneral bulunamıyor

Paris, 2. - (A.A.)

Polis, General Koutieppoff'un gaybubeti hakkında kemali faaliyetle tahkikat icra etmektedir. Muhtelif izler üzerinden yürümüşse de hiç bir netice elde edilememiştir.

Polis haberleri

Sabıkali Önniğin yeni marifeti

Galatada Ömer Abit hanında avukat Mecit beyin yazıhanesinden Önnik namında bir sabıkali bir yazı makinesi çalmıştır.

Şahende H. min kapısını kırmışlar

Nişantaşında oturan Şahende hanımın odasının kapısını kırarak amele Rıza girmiş bazı eşya bir altın beşi biryerde çalmışlar.

Söküğü fazla imiş

Unkapanında Ahmet efendinin evine sabıkali takımından Nuri girmiş bir dikiş makinesi çalmış ise de yakalanmıştır.

Para mes'elesinden kavgâ etmişler

Galatada kemer altında serseri takımından İbrahimle, arkadaşı Müştak arasında kavgâ çıkmış, bunlardan İbrahim saldırma ile Müştakin başını yarmıştır. Kavganın bir para mes'elesinden ileri geldiği yapılan tahkikattan anlaşılmıştır.

Sandalcılar döğmüş

Dün Galata rıhtımında bulunan Ankara vapurundan yük çıkarmakta olan seyyar hamallardan alıy sandalcı Küstem ile arkadaşları döğmüşlerdir.

Çabuk söndürülmüş

Kasımpaşada sandalcı Nazımın zevcesi Zehra hanımın evinden dün ateş çıkmış kaplamalara sirayet etmişse de söndürülmüştür.

Cereyan yüzünden

Elektrik şirketi ustalarından Hakkı Kasımpaşada yeni yapılan elektrik direğinde çalışırken cereyanın tesirile düşmüş başı yaralanmıştır.

SELÂNİK BANKASI

1888 de tesis edilmiştir

Merkezi umumi. İstanbul

SERMAYASI 30,000,000 FRANK

TÜRKİYE ŞUBELERİ

Galata, İstanbul, İzmir, Samsun, Adana, mersin.

Yunanistan Şubeleri: Selânik, Atina, Kavala.

Her türlü banka muamelâtı, itibar mektupları, her nevi akçe üzerinden hesabı cariye, çek muamelâtı.

Firengi yüzünden intihar

Dün sabah Balatta Çöp İskelesi önünde denizde bir naif bulunduğ polis merkezine haber verilmiş, denizden çıkarılarak tahkikata bağlanmıştır.

Nağın Balatta Tahtamınarede 175 numaralı ekmekçi dükkânında tezgâhtar Vasil veledi Panayot olduğu anlaşılmıştır.

Vasilin cesedi muayene edilmiş 27 senedenberi duçar olduğu frenginin tedavi edilmemesinden ye'se düşerek intihar ettiği anlaşılmıştır.

İzvestiya ne diyor?

Moskova 3 (A.A.)

İzvestiya gazetesinin Amsterdam muhabiri bildiriyor:

Alınan malûmata nazaran ceneral Kutypof kendisin Paris'teki askeri birliğin muhitinden uzaklaştırılmasını talep eden bir kısım beyaz Ruslara karşı mücadeleden muzafer çıkmak ümidini keserek uzun müddet-tenberi harekete hazırlanmakta idi. Ceneral samimi dostlarının yardımı ile 26 kânunsanide yanında mühim miktarda para olduğu halde cenubi Amerika cümhuriyetlerinden birine doğru gizlice hareket etmiştir.

Sovyet sefiri

Moskova 3 (A.A.)

Pristeki Sovyet sefiri Volganetski Ceneral Kutypof taraftarlarının Sovyet sefarethanesine bir baskın yapmak için ceneral Killer idaresi altında bir müfreze teşkil ettikleri resmen Fransa hariciye nezaretinin itilama vaz etmiştir.

ÇOCUK HAFTASI

23 nisanda başlayacaktır

**KARA KEMALİN
SON GÜNLERİ**
Muhariri: AYHAN

Tefrika numarası : 4

Sarı efenin arkadaşlarından Giritli Şevki beydir, diye heyecanlı bir serlevha yapmıştı, Kara Kemal gazetesinin verdiği tafsilatı yutar gibi okumağa başladı :

"Mel'un, menfur eşya sıfatların hiç biri ile kâfi derecede tavsifi kabil olmıyan sui kast teğebbüsü, daha muhakeme başlamadan bir hayli tenevvür etti (İstiklâl mahkemesi reisi Ali beyin beyanatı) gösteriyor ki bu caniyane tertibatı yapanlar mülga Terakkiperver fırkası mensubidir. Ali B. mes'elenin isim-

leri zikredilen, Şükrü, Ziya Hurşit ve Edip beylerin şahsi tasmin ve teğebbüslerinden ziyade (gizli komite halinde icrayı faaliyet eden bir siyasi zümrenin ittihaz ettiği karar ve program cümlesinden ve aynı zamanda taklibi hükûmet gaye ve maksadını istihşalden siyasi bir sui kast olduğu anlaşılmaktadır) diyor.

Terakkiperver fırkası mensubinin böyle kastları, firkanın vaktile Hükûmetçe ifa edilmesinde ne kadar isabet olduğunu ispat ettiği gibi, Millet meclisi-

sinde mevki sahibi olan bu eşhasın şimdiye kadar cereyan eden hâdisattan ibaret olmıyarak (Cümhuriyet devrinde) hâlâ (Siyasetle cinayeti) mezcetmek mahiyetinde bulunmaları ne kadar sayanı nefrettir. Kara Kemal burada durmuş parmakları arasından cigarayı atarak tazelemiştir:

— Ali B. bizi unutmuş ! diye mırıldandı ve bir kaç satır daha okudu : "İstiklâl mahkemesi, istiklâlimizi müemmen kılan Cümhuriyete yan gözle bakanların gözlerini elbette karakaktırlı."

Gazete bu mukaddemeden sonra tafsilatla girişiyor. İzmirden aldığı hususi haberleri alt alta sıralıyordu.

Kemal Bey - bombaları Şükrü Bey taşımış diye haykırdı. Bu haber gazetede yazılı idi. Bu gazete, bombaların Şükrü Beyin bavalu ile İzmirle götürüldüğünü ha-

ber veriyor idi. daha aşağıda da Sarı efe Edibin Mahmut Şevket paşa vapurile İstanbula geldiği, Bristol otelinde Sarohan mebusu Abidin Bey ile yemek yerken yakalandığını yazıyordu. Havadisın sonu dördüncü sahifede olduğu iğret ediyordu. Kemal Bey parmaklarını titriyerekten dördüncü sahifeyi açtı :

— Evet "suikast şebekesi", serlevhası altında tafsilat verilmeğe devam ediliyor, mes'elenin nasıl meydana çıkarıldığı İzmirden çekilen telgraflarla bildiriliyordu.

Bu telgraflara göre suikast teğebbüsünün polise ihbarı şu suretle vaki olmuştu : Edibin arkadaşlarından Giritli Şevki bey ilk defa ihbarda bulunmuş İzmir polis müdüriyeti kısm amiri Mehmet Ali bey de tahkikatı idare etmişti. Suikastçılar Gazi paşanın İzmirle hareketinden bir gece evvel yani salı gecesi yakalanmış-

lardı. İşte bu haberden de anlaşılıyordu ki mes'ele son dakikalarda meydana çıkmıştı.

Kara Kemal bey şaşkın şaşkın şu satırları da okudu :

Yapılan tahkikata ve suikastçıların itirafına nazaran suikast için üç yerde hazırlık. Melunane teğebbüs: Basmahanede yahut hatuniye camisinde veyahutada Arastada da yakılmak mu-sammemdi. İzmirde Ziya Hurşit mel'unundan maada Lâz İsmail Çopur Hilmi ve "Hasan", namında üç herif yapalanmıştır. Tertibat Amillerinden Ziya Hurşit ikinci defaki isticvabında suikast tertibat ve teşkilâtını itiraf etmiştir.

Kara Kemal [burada kendi kendine söylendi:

— Suikast tertibatı ve teşkilâtı.

(Devamı var)

